

Vlastenecký spolek muzejní v Olomouci a jeho muzeum

Vlastivědná společnost muzejní v Olomouci

Dějiny českého spolkového
muzejnictví v Olomouci
(1883–2023)

Jana Burešová – Miloš Hlava

Obsah

Úvodem – 7

I.

Vlastenecký spolek muzejní v Olomouci a jeho muzeum (1883–1951/1952) – 11

Miloš Hlava

1. Počátky: zrození spolku a muzea (1883–1884) – 13
2. První léta: ve jménu archeologie (1884–1890/1891) – 21
3. Změna priorit: ve jménu národopisu (1891/1892–1895) – 43
4. Na přelomu století: hledání smyslu (1896–1907) – 57
5. Na konci monarchie: cesta do ústraní (1908–1918) – 73
6. V samostatném státě: staronové problémy (1918–1938/1939) – 83
7. V temných letech: o přežití (1939–1945) – 107
8. S novým elánem: vstříc zániku (1945–1951/1952) – 119

II.

Vlastivědná společnost muzejní v Olomouci (1968/1969–2023) – 129

Jana Burešová

1. Okolnosti vzniku – 131
2. Struktura vlastivědné práce – 149
3. Zájmové sekce – 155

Sekce archeologická – 155

Sekce biologická – 158

Sekce kaktusářská – 159

Sekce numismatická – 160

Sekce literárně historická – 161

Sekce historická – 163

Sekce Historická Olomouc – 165

Sekce Přátel Slovanského gymnázia – 166

Sekce národopisná – 167

Sekce dějin lékařství – 168

Sekce fotografická – 169

Sekce geologická – 171

Sekce genealogická – 172

Sekce fenomenologická – 173

Sekce astrologická – 173

Sekce esperantská – 175

Sekce hudební – 175

Sekce dějin umění – 175

Sekce Přátel starých hodin – 176

Sekce dějin dělnického hnutí a budování socialismu – 176

4. Ekonomická platforma – 179

5. Členstvo – 181

6. Publikační činnost – 185

Periodika – 185

Monografické a sborníkové publikace – 187

7. Vlastivědná společnost muzejní v Olomouci dnes – 193

Prameny – 197

Literatura – 197

Summary – 205

Jindřich Wankel (archiv VMO, fond Jindřich Wankel).

Definitivní verzi stanov podepsalo deset osobností (z původních tvůrců stanov to byli pouze Emil Čáp, Jindřich Geisler, Jan Havelka a Jindřich Wankel) a v červenci 1883 byla zaslána do Brna moravskému místodržitelství. V návaznosti na tento skutek byla na počátku tohoto měsíce olomoucká veřejnost informována, že „museum a jeho dosavadní sbírky budou co nejdříve otevřeny.“⁶⁵ Bylo to ovšem příliš optimistické přání, jež se naplnilo teprve na počátku následujícího roku.

Již 6. srpna 1883 byly spolkové stanovy v Brně schváleny a záhy následovaly další kroky. V neděli 19. srpna 1883 byl při poradě, jež se konala v prostorách olomoucké Matice školské, zvolen pětičlenný prozatímní výbor muzejního spolku, který měl vypracovat provolání k veřejnosti a připravit ustavující spolkovou valnou hromadu. Jeho členy se stali Eduard Bufka, Jan Havelka, Jan Hynek, František Pokorný a Jindřich Wankel. Z tohoto kvintetu byl vybrán první (byl jen prozatímní) předseda spolku – Jan Hynek. Snad

v této volbě sehrály roli jeho zkušenosti s vedením místní Matice školské v předchozích letech. Zřejmě již tehdy bylo interně dohodnuto, že důležité slovo v muzeu, k jehož vytvoření směřovalo úsilí všech zúčastněných, bude náležet Jindřichu Wanklovi, v tomto směru nepochybně nejpovolanějšímu z českých vlastenců v Olomouci. V první polovině srpna 1883 se totiž v *Našinci* objevila zpráva, že muzeum, jež se právě zřizuje, v něm získá „výtečného ředitele“.⁶⁶ Ostatně právě Jindřichu Wanklovi byly prý z Brna doručeny stanovy schválené moravským místodržitelstvím.⁶⁷

Stanovy spolku, jenž nesl název Muzejní spolek olomoucký, měly jedenáct částí členěných do dvaadvaceti paragrafů.⁶⁸ Účel spolku a vymezení jeho teritoriální působnosti byly definovány hned na začátku. Spolek si kladl za cíl „pátrati po všelikých znamenitostech země moravské, jmenovitě po starožitnostech a jiných památkách historických všeho druhu“. Neměl však pouze shromažďovat sbírkové předměty, neboť chtěl také provádět osvětu, například pořádáním přednášek a vydáváním spolkového časopisu či dalších odborných děl. Zřejmě z praktických důvodů byla jeho činnost omezena pouze na historické území Moravy. Pokud by totiž spolek chtěl působit rovněž ve Slezsku, byla by úřední schvalovací procedura komplikovanější. Členství ve spolku nebylo podmíněno národností, dokonce nebyl stanoven ani úřední jazyk. Vstoupit do něj tudíž mohl jakýkoliv bezúhonný dospělý rakouský občan (obecně platilo, že členy spolků nemohli být cizinci), avšak v praxi spolek získal prakticky od počátku výrazně český národní charakter. Stanovy definovaly čtyři kategorie členství. Nejdůležitější pro chod spolku byli zakládající členové, kteří jednorázově přispěli do spolkové pokladny 25 zlatými, a řádní členové, jejichž povinností bylo zaplatit roční příspěvek ve výši 1 zlatého. Specifická kategorie dopisujících členů sloužila především k pomyslnému připoutání konkrétních osobností ke spolku a ocenění jejich zásluh, naopak ryze titulární byla role čestných členů. Poměrně důležité bylo, že zakládající a řádní členové vstupovali do spolku z vlastního rozhodnutí, zatímco dopisující členové byli jmenováni z vůle spolkového výboru a udělení čestného členství nejvýznamnějším osobnostem bylo vyhrazeno rozhodnutí valné hromady na předchozí návrh spolkového výboru.

Ignát Wurm (archiv VMO, fond Ignát Wurm).

V čele spolku stál patnáctičlenný výbor, který byl volen každý rok valnou hromadou. Právě spolkový výbor byl nejdůležitějším tělesem spolku, neboť jej fakticky řídil, stanovoval konkrétní úkoly a program činnosti. Scházel se samostatně podle potřeby. Na první schůzi spolkového výboru po valné hromadě měli být z jeho řad voleni spolkoví funkcionáři – předseda, místopředseda a pokladník; kromě nich měli být výborem jmenováni jednatel, redaktor spolkového časopisu, kustodové sbírek a knihovník, a to z řad všech členů spolku.

Spolkové schůze, jež byly určeny pro všechny členy, měly být v zásadě trojího typu – řádné schůze, kočovné schůze a valné hromady. Náplní řádných schůzí, které se měly konat pouze v Olomouci, měly být výhradně vědecké přednášky a diskuse. Kočovné schůze měly mít stejnou náplň, měly se ale odehrávat v jiných moravských městech, resp. obcích. Valná hromada se měla scházet jednou za rok, kromě ní se mohla výjimečně konat také mimořádná valná hromada, pokud k ní dal podnět spolkový výbor nebo minimálně 30 členů spolku. Pokud by spolek zanikl, měly jeho sbírky připadnout brněnskému Františkovu muzeu, jmění však měla získat Matice moravská, spolek založený v polovině 19. století v Brně k podpoře vydávání českých literárních děl na Moravě.

Prvním krokem prozatímního pětičlenného spolkového výboru se stalo sestavení *Provolání ke všem přátelům vlasteneckých památek moravských*, jež bylo 24. srpna 1883 zveřejněno na titulní straně *Našince*. Jeho autoři v něm vzletnými slovy vyzývali ke vstupu do spolku a jeho podpoře, zároveň ale také představovali cíle a mechanismy jeho činnosti, jež vycházely ze spolkových stanov. Také sdělovali, že ustavující valná hromada spolku se bude konat v neděli 23. září 1883 v budově olomoucké Matice školské. A dodávali: „Zakládajíc vědecký spolek český, nikterak nehodláme vylučovati tím upřímné spolupůsobení německých spolukrajanů našich, jimž zajisté na znalosti vlasti společně stejně záleží jako nám.“⁶⁹ Následující měsíce a léta však ukázaly, že v tomto bodě šlo spíše o povinnou veřejnou proklamaci, jakkoliv vztahy k obdobným národnostně německým institucím i zájemcům o spolupráci byly vcelku korektní a kolegiální.

Prioritou se nyní stala příprava ustavující valné hromady. Proběhla ve stanovený den, a to za účasti 48 členů

spolku (ovšem spolek měl tehdy již 120 členů!). Byli na ní zvoleni členové prvního řádného výboru. Velmi důležité bylo, že kanovník Anatole hrabě d'Orsay poskytl na žádost prozatímního spolkového výboru (a po dohodě s kapitulou) dvě místnosti se samostatným vchodem v prvním patře své rezidence v (dnešní) Křížkovské ulici č. 12 pro muzejní sbírky, což všichni přítomní na návrh Jindřicha Wankla ocenili povstáním. Byl tím učiněn důležitý krok ke konstitování muzea, jež tímto skutkem získalo své první prostory, třebaže bylo zřejmé, že jde o provizorium. Následná schůze výboru, která se odehrála ve stejný den, zvolila spolkové funkcionáře. Prvním řádným předsedou spolku se stal Anatole hrabě d'Orsay, místopředsedou byl ustaven Jan Hynek a pokladníkem byl zvolen František Pokorný; Eduardu Bufkovi připadla klíčová a organizačně nejnáročnější funkce jednatele, Jan Havelka přijal roli redaktora spolkového časopisu a stál také za jeho organizační přípravou, kustodem

Návod ku sbírání a zachraňování starožitností z roku 1888 měl především osvětovou funkci: seznamoval se základními archeologickými pojmy a poskytoval instrukce, jak postupovat při náhodném nález (archiv VMO, fond VSMO).

Olomoučtí se na poli prehistorie také snažili o veřejnou osvětu, neboť si byli velmi dobře vědomi, že většina objevů je dílem náhody a nepředvídatelných okolností. Ostatně muzejní archeologická sbírka vděčila za své rozšiřování především darům od náhodných objevitelů. Z podnětu tehdejšího jednatele spolku Josefa Vyvlečky, proneseného ve schůzi spolkového výboru 31. srpna 1888 a podpořeného Vítězslavem Houdkem, bylo rozhodnuto o sepsání jednoduché a bohatě ilustrované příručky pro veřejnost. Její zpracování bylo přenecháno Houdkovi, zřejmě se na něm ale podílel také Vyvlečka, ostatně oba se právě od roku 1888 příležitostně zapojovali do archeologických aktivit spolku. Ještě před koncem roku spatřil světlo světa *Návod ku sbírání a zachraňování starožitností*, spisek se základními informacemi o archeologii

a s instrukcemi, jak postupovat při náhodném objevu, doprovázený názornými ilustracemi.³⁸

Muzejní spolek se ovšem rozhodně nezabýval pouze archeologií. Necelý rok po svém konstituování nalezl vedle prehistorie další výrazný obor svého zájmu – národopis, především součásti lidového kroje. Již na schůzi spolkového výboru 11. prosince 1883 Jindřich Wankel navrhl, aby se v muzeu vybudovala etnografická sbírka.³⁹ Rozhodujícím impulzem však byly zřejmě teprve aktivity Xavery Běhálkové a Anny Loykové z Tovačova, které na jaře 1884 spolek upozornily na výšivky z Nákla a darovaly mu sérii vyšivaných částí hanáckého kroje, jež samy sbíraly.⁴⁰ Nebyla zřejmě náhoda, že myšlenka založení specifické muzejní sbírky lidových výšivek byla poprvé veřejně prezentována při kočovné

Vlasta Havelková (archiv ÚA MZM, pozůstalost Karla Absolona).

schůzi spolku 8. června 1884 právě v Tovačově a již tehdy v této souvislosti padlo jméno Vlasty Havelkové jako osobnosti, která o ni bude pečovat.

Třebaže podle původních představ Vincence Praska a Jana Havelky měl být spolek členěn do tematických odborů a tento organizační princip se objevil také v první verzi spolkových stanov sepsaných Havelkou, z jejich definitivní verze byla tato organizační jednotka nakonec vypuštěna. Je proto pozoruhodné, že jako reakce na počínající národopisné aktivity vznikl v červenci 1884 ve spolku dámský odbor. Byla to především zásluha Anny Žáčkové, Marie Pospíšilové a Vlasty Havelkové, již byla svěřena správa rychle se rozrůstající národopisné sbírky. Starostkou tohoto odboru se stala Eliška Wanklová, manželka Jindřicha Wankla.

Titulní strana katalogu k výstavě o národním vyšívání, konané na počátku roku 1885 v Olomouci (archiv VMO, fond Jan Havelka).

Již na počátku roku 1885 dámský odbor uspořádal v Olomouci výstavu moravského národního vyšívání, která byla nadmíru úspěšná. Shromážděné exponáty byly představeny v kanovnické rezidenci předsedy spolku Anatola hraběte d'Orsay, který pro tyto účely poskytl tři místnosti; využita byla také jedna z místností, v níž byla muzejní expozice. Výstava byla zahájena 6. ledna 1885 a trvala do 2. února 1885; otevřena byla každou středu, sobotu a neděli. Na šestnácti stolech bylo možné zhlédnout téměř 2300 exponátů, které se podařilo během několika měsíců shromáždit. Vlasta Havelková se dokonce ujala úkolu sestavit výstavní katalog, který vyšel tiskem, a to s předmluvou jejího manžela Jana Havelky.⁴¹ Výstavu zhlédla řada významných osobností, do budoucna však byla zřejmě nejdůležitější

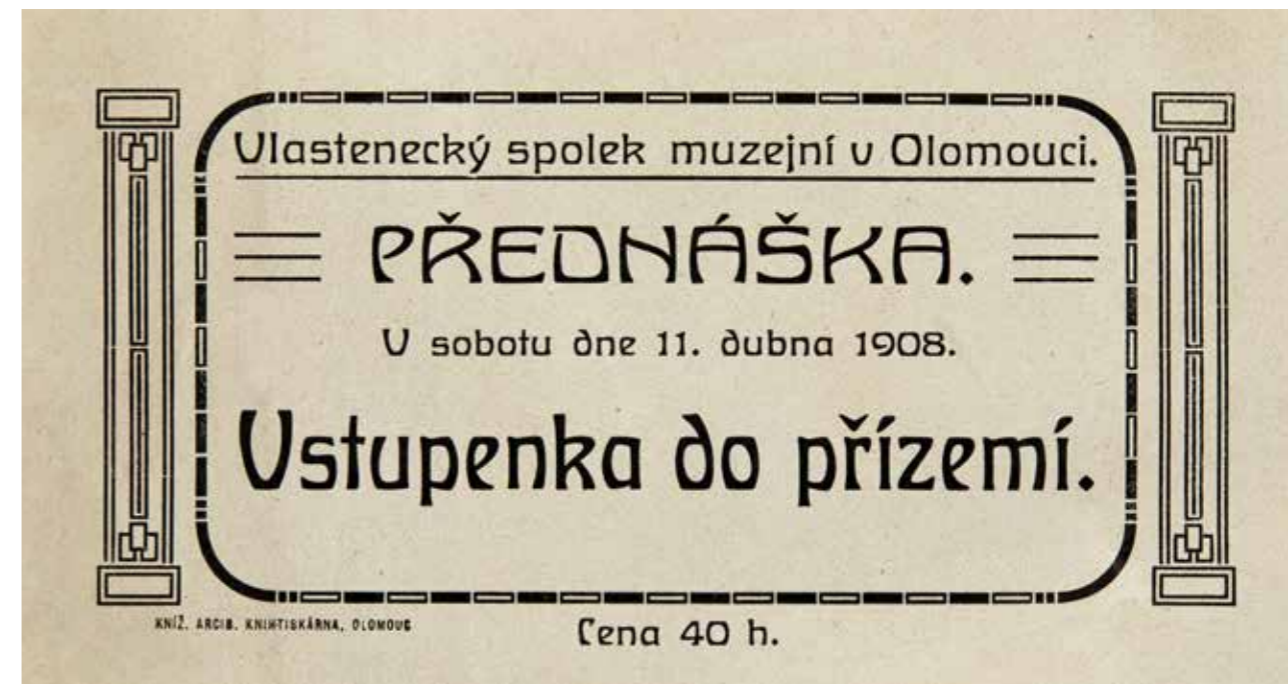
získal v uplynulých letech, představovala stále cenný kapitál. Pokud se ale na přelomu 19. a 20. století, po Národopisné výstavě československé, jeho činovníci pokusili navázat na rozsáhlé aktivity z počátků spolku, nyní se do centra jejich pozornosti dostalo muzeum. Péče o muzejní sbírku (a její rozšiřování) a neustálá starost o opatření vhodných prostor začaly ke škodě spolku (i muzea) zastiňovat vše ostatní.

Jednou z příčin proměny priorit byl svár mezi profesionální činností a dobrovolnickým nadšením, s nímž se spolek potýkal přinejmenším od konce 19. století. Spolkoví činovníci a kustodové jednotlivých sbírek se povinnostmi, jež vyplývaly z jejich funkcí, zabývali ve svém volném čase; prvořadě pro ně byly vcelku pochopitelně jejich profese, které je živily. Zatímco Jindřich Wankel se jako penzista mohl věnovat terénním výzkumům i muzeu podle potřeby (a minimálně o jeho dcerách Vlastě Havelkové a Magdaleně, jakož i o manželce Elišce platilo to samé), po jeho nuceném odchodu z aktivního života kvůli věku a zdraví se situace zákonitě změnila. Wanklově činnosti (a odbornému věhlasu) se později vyrovnal snad jen Josef Tálský, který však našel zalíbení především v roli průvodce po muzejních sbírkách. Odborné a výzkumné aktivity prováděné cíleně ve službách spolku a muzea tudíž v podstatě skončily na počátku devadesátých let 19. století. Pole ovládla regionální vlastivěda.

Členové spolku přitom nechyběli na různých sjezdech odborného zaměření, jež se konaly v českých zemích. Ve dnech 6.–10. června 1908 byl spolek zastoupen na IV. sjezdu přírodopytčů a lékařů v Praze.²³² Adolf Vašek byl ve dnech 26.–28. září 1908 na III. sjezdu českých archaeologů a spolků muzejních v Praze, ostatně olomoucký muzejní spolek byl jedním z organizátorů.²³³ Olomoučtí byli reprezentativně zastoupeni na I. sjezdu Českého archeologického klubu v Praze ve dnech 25.–28. května 1912 – zúčastnil se jej dokonce předseda spolku Eugen Fierlinger.²³⁴ A třeba ve dnech 27. a 28. září 1913 se spolek díky Františku Pospíšilovi zúčastnil II. sjezdu na ochranu památek v Praze, koncipovaného zároveň jako IV. sjezd českých archaeologů a spolků muzejních (charakteristické ovšem bylo, že o účast na sjezdu původně nikdo z členů spolkového výboru neměl zájem).²³⁵ Byli však při nich pouze pasivními účastníky.

Na přelomu prvního a druhého desetiletí 20. století, po Tálského smrti, bylo zjevné, že odborné ambice spolek odsunul stranou. Ostatně sám Filip Kovář, který se ani ve svém novém působišti nechtěl vzdát odborné činnosti, musel pro své přírodovědné výpravy žádat o dovolenou, neboť nebyly součástí jeho muzejní práce.²³⁶ A když přišly příležitostně na přetřes veřejně formulované úvahy o rozšíření aktivit a potenciální odborné roli spolku (a jeho muzea), spolkoví činovníci jakoukoliv změnu staromilecky odmítali. Když v olomouckém *Pozoru* vyšel článek, který nastiňoval právě takovouto perspektivu²³⁷, jejich závěr byl jednoznačný, třebaže o tématu diskutovali: „Po delším rozhovoru stanoveno, že direktivu činnosti spolkové ukládají stanovy a valná hromada. Značilo by to odchylení se od vytčeného programu, dle něhož za 25letého trvání vykonalo se mnoho záslužné vlastivědné práce, jak svědčí články uložené v muzejním časopisu.“ Změna prostě nebyla na pořadu dne a vzápětí to bylo pro jistotu ještě jednou zdůrazněno: „Pan prof. Vašek navrhuje, aby obsah časopisu veden byl ve směru Wankla a Havelky a přihlíženo k němu pod zorným úhlem slovanským.“²³⁸ Slovanství a jazykové češství evidentně hrálo stále směrodatnou roli. Když jeden z členů spolku při jiné příležitosti informoval písemně členy výboru, že v nedávno otevřeném olomouckém Přírodovědném a uměleckohistorickém muzeu arcivévody Josefa Ferdinanda (*Natur- und kunstgeschichtliches Erzherzog Josef Ferdinand-Museum in Olmütz*) jsou dvoj- jazyčné nápisy, a naznačil, že by Vlastenecké muzeum mohlo tento příklad následovat, spolkoví činovníci byli rezolutní: „Vlast. museum hned s počátku vydalo mnohé publikace i německy, avšak nenalezlo ani pochopení ani podpory u německého obyvatelstva, a proto se rozhodlo na dále pro postup čistě národní, pro nějž také nabyté zkušenosti mluví.“²³⁹ Kdysi jasně stanovená hranice byla prostě stále nepřekročitelná.

Spolek směřoval do ústraní a podílela se na tom také některá z dalších rozhodnutí jeho činovníků. V roce 1908 se nerozpakovali provést radikální krok, který se týkal zapůjčování exponátů z muzejních sbírek k výstavám. Když se na ně obrátili organizátoři Jubilejní výstavy v Kroměříži, pořádané v tamější Květné zahradě u příležitosti 60 let od nástupu Františka Josefa na císařský trůn, spolkoví funkcionáři konstatovali, že spolek „v této věci nabytých zkušeností“, a rozhodli

Vstupenka na přednášku Jana Vratislava Želízka o pravěké fauně 11. dubna 1908 (archiv VMO, fond VSMO).

„vůbec na výstavách nebrati účastenství“.²⁴⁰ Stejně se vedlo Innocenci Ladislavu Červinkovi, který spolek žádal o zapůjčení exponátů na prehistorickou část kroměřížské výstavy.²⁴¹ Reputaci spolku a jeho muzea to zcela jistě neprospělo, třebaže stanovená premisa nebyla v následujících letech vždy dodržena. Když se na Olomoucké obrátil v roce 1912 Spolek paní a dívek „Zora“ ze Zábřehu s prosbou o zapůjčku výšivek z národopisné sbírky, konstatovali, že ačkoliv mají „z účastenství na výstavách trpké zkušenosti, nelze předc mu žádost odmítnouti“.²⁴² Byla to ovšem spíše výjimka z pravidla, ostatně možná v tomto případě sehrál jistou roli fakt, že Zábřežsko tvořilo českou enklávu v národnostně německém pohraničí. V jiných případech byly totiž obdobné žádosti striktně zamítány – platilo to třeba na počátku roku 1911 u žádosti z Nového Rousínova nebo v březnu 1912 u žádosti o zapůjčení mincí na výstavu do jihočeské Soběslavi.²⁴³ Výstavy, které kdysi tvořily součást propagace muzejních sbírek a spolek je také v tomto směru využíval, byly nyní považovány za přítěž. Naproti tomu spolek zpravidla vycházel vstříc

jednotlivcům při zápůjčkách pro jejich badatelské potřeby, jakkoliv poté vehementně urgoval jejich včasné vrácení.

Nešlo však pouze o neochotu půjčovat exponáty z muzejních sbírek na výstavy. Ústup od aktivit cílených na veřejnost byl rozsáhlejší. Někteří ze spolkových činovníků si velmi dobře uvědomovali, že je nutné provést změny. Náměty nechyběly, byly však obvykle formulovány jen v obecné rovině, a mimo jiné také proto se nerealizovaly. V závěru valné hromady 29. března 1909 tehdejší kustod prehistorické sbírky Adolf Vašek mimo jiné navrhl, aby v budově, do níž se muzeum právě stěhovalo, byla vyčleněna místnost, jež by sloužila pro příležitostné výstavy a přednášky. Ovšem bez úspěchu. Přitom absence prostoru, který by mohl být kdykoliv využit pro účely spolku podle aktuálních potřeb, byla citelná a výrazně se podepisovala třeba na organizaci přednášek pro veřejnost. Obzvláště u pozvaných přednášejících totiž padaly na misku vah nejen náklady na pronájem sálu, ale také na honorář. Dne 11. dubna 1908 přednášel ve Velké dvoraně Národního

Hanácké kroje ve sbírkách VSM.

Ať
lásky a úcty
ke kulturnímu odkazu předků
jsou výrazem uvědomělé českosti,
neboť vedou
k vytváření duchovního pojítka
s národní tradicí - pokrokem minulosti,
jehož rozvíjení spěje
k pokroku národa v budoucnosti.

Proto
nejstarší české museum na Moravě,
budované od r. 1883,

VLASTENECKÝ SPOLEK MUSEJNÍ V OLOMOUCI

pokládá si za čest

zvátí Vás k spolupracovníctví na díle, jímž vyvrcholily obrozenecké snahy olomoucké buditecké generace před 50 lety.

Náš vývoj však ještě dlouho nebude ukončen a zvláště poslední doba staví před nás další úkoly a nové cíle pracovní za podmínek zhoršených.

Jistě vzpomínáte na jiná nebo i cizí krásná musea: pomozte i nám, abychom se jim mohli postupnou úpravou, rozsahem a bohatstvím rovnali.

Také v naší době podléhají jedinci zákonu pracovního souručenství generací — proto jest i na Vás, abyste pomáhal a spolupracoval:

Staňte se naším členem!

Roční příspěvek 25 Kč (splatný 15+10 Kč) zahrnuje v sobě už i cenu dvou svazků musejniku o 200 str. Zašlete nám vyplněnou přihlášku!

Zveme Vás srdečně k prohlídce našich 22 sálů. Vstupné 1 Kč: ve středu a v sobotu od 10—12, 14—16, v neděli a svátek od 10—12 hod.; jindy za vstupné zvýšené. Hromadné návštěvy po předchozím oznámení kdykoliv (mimo pondělí) za 50 hal. za účastníka. Nehodláte-li se přihlásit, upozorněte své známé.

7. V temných letech: o přežití (1939–1945)

Již okolnosti a důsledky událostí z počátku podzimu 1938 negativně zasáhly do tehdejších plánů spolku, avšak otevření muzea v rozšířených prostorách v listopadu téhož roku znamenalo v smutných pomnichovských týdnech povzbuzení, jakkoliv optimismus rozhodně nebyl na místě. Obsazení zbytku českých zemí Německou říší 15. března 1939 a vytvoření Protektorátu Čechy a Morava pod její vynucenou patronací v následující den přesto představovaly šok. Bylo zřejmé, že nastává nelehký zápas o samu existenci spolku a kontrolu nad muzejními sbírkami budovanými déle než půl století. Právě zachování spolku a samostatného muzea byly podřízeny všechny kroky, jež spolkoví činovníci v následujících letech prováděli.

Hned 15. března 1939 na vyžádání dvou zástupců policejního úřadu muselo vedení spolku vydat klíče od vchodu do muzea, které bylo neprodleně uzavřeno, a to včetně výstavy o Karlu Čapkovi, jež měla v tento den skončit. Dva svazky klíčů byly poté doručeny na olomouckou radnici a spolku byly vráceny teprve po deseti dnech, 25. března 1939, ovšem s požadavkem odstranit z expozice část věnovanou národnímu odboji v letech Velké války. Právě ta totiž byla novým mocipánům trnem v oku, neboť souvisela s kořeny československé státnosti a vojenskými tradicemi zaniknuvšího státu. Komisařem muzea byl jmenován Julius Röder, olomoucký archivář německé národnosti,

s nímž spolkoví činovníci neměli dobré zkušenosti;³⁷⁰ naštěstí pro muzejní spolek byl z této funkce zanedlouho odvolán. Za Röderovy asistence proběhla ještě před Velikonocemi 1939 inspekce legionářské části muzea, jíž se zúčastnil kromě předsedy spolku Josefa Kšíra a jednatele Rostislava Bartochy také František Ziegelheim, předseda kuratoria muzea Národního osvobození. Mezitím bylo možné alespoň zabalit čapkovskou výstavu, která ještě před koncem března 1939 opustila Olomouc.

To ale nebylo vše. Dne 22. dubna 1939 předseda spolku Josef Kšír po telefonické výzvě z městského úřadu odevzdal klíč od legionářské části expozice druhému náměstkovi olomouckého starosty Heinrichu Schmidtovi, který převzal již v březnu 1939 na přechodnou dobu vedení města. Spolek tím ztratil jakýkoliv vliv na její další osud. Pět dnů poté si tuto část expozice prohlédla pětice příslušníků gestapa. Celý spolkový výbor se v nových protektorátních poměrech sešel teprve 5. května 1939. Když ovšem v červnu 1939 funkcionáři spolku žádali, aby byla umožněna další výborová schůze, olomoucké policejní ředitelství to s odvoláním na nevyřešenou situaci s legionářskými sbírkami nepovolilo.³⁷¹ Spolkový výbor se mohl znovu setkat teprve 25. listopadu 1940, za půldruhého roku, kdy již byla legionářská část expozice z muzea odstraněna. Ve dnech 19. a 20. září 1940 byla totiž za asistence gestapa a mnichovského archiváře Grusseho odvezena.³⁷² Zabavené exponáty se do Olomouce již nikdy nevrátily.

Nebyl to jediný zásah proti muzejním sbírkám. Na základě nařízení říšského protektora museli spolkoví činovníci v létě 1939 sdělit nově vytvořenému úřadu olomouckého oberlandráta Maria Molsena, jaké zbraně jsou uloženy v muzejní sbírce. Soupis, který vypracovali, zahrnoval 272 exemplářů, v převážné většině historických pušek, šavlí apod. Z předloženého seznamu si z oberlandráta vyžádali tři bubínkové revolvery. Spolkoví činovníci je sice odevzdali, ale zároveň zdvořile požádali o jejich vrácení. Byli ovšem odmítnuti.³⁷³

Nešlo však pouze o bezprostřední zákroky vůči muzejním sbírkám a expozici, jež zčásti neodpovídala duchu nové doby. Do činnosti spolku začala již záhy mnohem výrazněji zasahovat regulace veřejného života, jež vycházela od centrálních protektorátních

Dvě z fotografií původního muzea Národního osvobození, jež při likvidaci expozice v roce 1940 unikly pozornosti. Zachycují okamžiky ze života legionářů v Rusku (archiv VMO, fond VSMO).

výborem v Olomouci, o jejím dlouhodobém ponechání pro muzejní účely.⁴⁴⁰ V následujících měsících jednání pokračovala a došlo dokonce k dohodě o vytvoření společného kuratoria; čáru přes rozpočet těmto plánům udělal únorový převrat roku 1948. Obchodní a živnostenské komory totiž byly v jeho důsledku zrušeny. Pro Vlastenecké muzeum to byl počátek konce.

Převratné únorové události roku 1948, jejichž důsledky postupně zasáhly celou společnost, se olomouckého spolku a jeho muzea dotkly již záhy. Také v olomouckém muzejním spolku totiž vznikl akční výbor, jehož úkolem byla očista od elementů považovaných v duchu (a frazeologii) nastupující doby za nežádoucí. V tomto případě šlo ovšem o vynucený krok, který reagoval na vnější podnět,⁴⁴¹ nikoliv o iniciativu spolkových funkcionářů či jeho členů. Dne 9. března 1948 členové spolkového akčního výboru v čele s Juliem Pelikánem konstatovali, že „*stojí věrně za svým čestným členem prezidentem republiky Dr. Edv. Benešem a pevně za vládou jím pověřenou ministerského předsedy Klementa Gottwalda ve vědomí, že veškerá naše činnost má sloužiti blahu lidu Československé republiky a chceme proto dále přispívati uchováním památek na naše předky i veškerou další naši osvětovou činností k zvýšení vzdělanostní úrovně lidu pracujících rukou i duchem.*“⁴⁴² Ostatně konstatovali, že žádný z členů spolkového výboru ani funkcionářů „*se nezúčastnil podvrtné protistátní činnosti, takže nebylo důvodu, aby někoho vyloučil.*“⁴⁴³ Přesto byl později jeden z členů spolkového výboru vyloučen.⁴⁴⁴

První spolková valná hromada v poúnorové době se konala 19. května 1948. Důležité bylo, že spolku se prozatím podařilo uchránit svoji autonomii a kontinuita v jednotlivých funkcích byla zprvu zachována i v poúnorových poměrech. Obdobně jako v protektorátních letech byl ale olomoucký muzejní spolek postupně vtažen do nových poměrů, navíc ve srovnání s nedávnou *dobou nesvobody* někteří spolkoví funkcionáři poúnorové společenské (a politické) změny přivítali. Vnější projevy loajality panujícímu režimu se staly (opět) normou – uctění narozenin Klementa Gottwalda ve schůzi výboru dne 22. listopadu 1949 bylo jen jednou z charakteristických úliteb.⁴⁴⁵ Tentokrát však spolku a jeho muzeu k přežití nepomohly.

V lednu 1949 rezignoval na post místopředsedy Jaroslav Mastný, který byl nařčen z ekonomické

kriminality. Byla u něj dokonce provedena domovní prohlídka, která však vznesené obvinění neprokázala. Sám Mastný se však zdravotně zhroutil. Spolkovým činovníkům tyto události oznamovala jeho manželka, která mimo jiné sdělovala: „*Ano, máme zásoby, zapsalo se do protokolu, ale nejsou to zásoby nadměrné a nelze proti nim ničeho namítati. Hotové zboží v obchodě i suroviny byly v pořádku. Vše byly smyšlenky a nactiutrhání, nezatajili jsme ani kventlík ničeho a důkazem toho jest též normální další chod obchodu i výroby. Jen na místo nemocného muže jsem nastoupila já.*“⁴⁴⁶ Rezignace však nebyla přijata a Jaroslav Mastný nadále zůstal druhým místopředsedou spolku; nic na tom nezměnila ani volba nových funkcionářů po nejbližší valné hromadě v březnu 1949. Šlo o projev podpory a solidarity, který v poúnorové době rozhodně nebyl samozřejmostí.

Již v roce 1949 bylo velmi obtížné získat povolení k tisku časopisu, což se nakonec s využitím neoficiálních přímluv podařilo.⁴⁴⁷ Přidaly se k tomu také spory s univerzitními Ústavem pro slovanskou filologii a Historickým ústavem, které se chtěly podílet na jeho vydávání. V létě 1949 spolkoví činovníci od nich obdrželi dopis, který obsahoval nejen kritiku odborné úrovně časopisu, ale také věty o jeho zániku: „*Za nynějšího stavu toto nebezpečí existuje, a to nejen pro malý počet odběratelů, nýbrž i pro nízkou úroveň, jak o tom svědčí právě poslední číslo duchovněného oddílu. Např. na mechanický a suchopárný Skutilův ‚Soupis lochů na Moravě‘, který má pokračovat ještě v příštím ročníku, je opravdu škoda papíru a nedivili bychom se, kdyby tato ‚studie‘ byla pro Časopis hřebem do rakve.*“⁴⁴⁸ V představách představitelů univerzitních sekcí slavistiky a historie měli být zástupci univerzity členy redakční rady, ovšem časopis měl financovat pouze muzejní spolek. Spolkoví činovníci takové požadavky odmítli,⁴⁴⁹ ovšem na osud časopisu to nemělo žádný vliv. Dne 10. března 1950 tiskový odbor ministerstva informací jeho vydávání zastavil, a to s poukazem na reorganizaci vydávání regionálních časopisů. Šlo ovšem o eufemismus, skutečným smyslem opatření bylo získat kompletní kontrolu nad vydavatelskými počiny. Díky neoficiálním zákrokům se nakonec podařilo dodatečně vytisknout poslední svazek, který měl od února 1950 téměř hotovou sazbu.⁴⁵⁰ Časopis, který se dvěma válečnými přestávkami vycházel více než 65 let, zanikl.

STANOVY

§ 1. Jméno a sídlo:

1. Společnost nese název „Vlastivědná společnost muzejní v Olomouci“ (dále jen Společnost).
2. Sídlem Společnosti je Olomouc.
3. Obvod působnosti Společnosti je dán územím Severomoravského kraje.

§ 2. Účel Společnosti:

Vlastivědná společnost muzejní v Olomouci — navazující na tradice „Vlasteneckého spolku muzejního v Olomouci“ — stanoví si tato poslání:

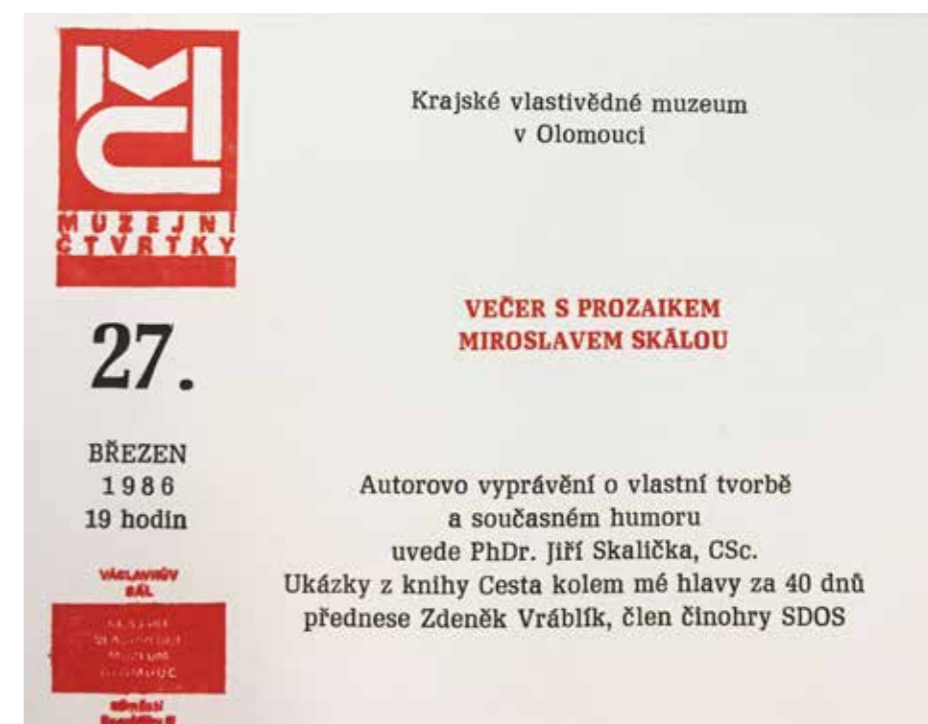
1. Sdružovat osoby, které pracují nebo chtějí pracovat na jakémkoli úseku regionální badatelské práce nebo které se aktivně zajímají o přírodní a společenské jevy;
2. shromažďovat doklady všeho druhu o vývoji přírody a společnosti a soustřeďovat tyto doklady a památky ve sbírkách Vlastivědného ústavu v Olomouci pro účely kulturní a studijní;
3. spolupracovat při odborných úkolech Vlastivědného ústavu v Olomouci a všestranně podporovat jeho činnost. Podobně spolupracovat s institucemi, činnými na obdobných úsecích práce a s muzejními spolky v Československu i v zahraničí;
4. zveřejňovat poznatky a výsledky badatelské práce (nejrůznějšími vhodnými formami).

Za tím účelem:

- a) vydávat (ve shodě s platnými předpisy o publikační činnosti) vlastní časopis, a to jako pokračování Časopisu Vlasteneckého spolku muzejního v Olomouci. Podle možností a potřeb vydávat i jiné publikace v souladu s posláním Společnosti;
- b) udílet ceny pro podporu badatelské a publikační činnosti;
- c) podporovat rozvoj společenského a kulturního života, zvláště vytvářením předpokladů pro společný styk vědeckých a kulturních pracovníků a ve prospěch Olomouce a jejího regionu.

První strana stanov Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci, 1968 (archiv VSMO).

Typický leták s programem muzejního čtvrtku literární sekce Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci (SOkA Olomouc, fond VSMO).

Provolání, členy kroužků a další, kteří projeví zájem a přízeň k muzejní a vlastivědné práci. Plenární schůze proběhla 28. května 1968 za účasti osob podepsaných pod prohlášením, ale i mnoha dalších lidí. Shromáždění obdrželo pozdravné dopisy, například z Moravské filharmonie v Olomouci nebo z Etnografického ústavu Moravského muzea v Brně.¹⁵ Schůzi zahájil ředitel olomouckého muzea historik Jaroslav Novák. Pracovní předsednictvo schůze tvořili tito navržené členové: Jan Kabelík, Dimitrij Krandžalov, Josef Kšíř a Eduard Wondrák. Zapisovatelem byl pracovník muzea Bohumil Šula. Hlavním vystupujícím byl Lubor Machytka, který představil program navrhované vlastivědné organizace. Byl obsažen v deseti bodech uveřejněných ve výše zmíněném *Provolání*. Uvedl, že jednou z nejdůležitějších činností obnovené Vlastivědné společnosti je zamýšlené vydávání regionálního periodika pod názvem *Časopis Vlastivědné společnosti muzejní* jakožto pokračování *Časopisu Vlasteneckého spolku muzejního v Olomouci*. O přesném názvu časopisu i obnoveného spolku se diskutovalo. Zazněly například návrhy

Společnost přátel Vlastivědného ústavu nebo *Vlastivědná společnost moravská*. Přípravný výbor pro založení Vlastivědné společnosti měl tyto navržené členy: Rostislav Bartocha, Jiří Daňhelka, Jaromír Dvořák, Zdeněk Gardavský, Jan Kabelík, Dimitrij Krandžalov, Josef Kšíř, Lubor Machytka, Miloslav Matoušek, Bohumil Šula a Eduard Wondrák. V diskusi byli doporučeni a následně přijati ke spolupráci na tvorbě Vlastivědné společnosti ještě František Caletka, Alois Rostomilý a Antonín Taul. Jediný nepřítomný, Rostislav Bartocha, dlouholetý jednatel starého Vlasteneckého spolku muzejního, byl dotázán na souhlas s členstvím písemně, nabídku však odmítl (jako jediný nesouhlasil s prací pro spolek ve změněných politických poměrech). Na ustavující schůzi přípravného výboru 11. června 1968 byl předsedou zvolen Josef Kšíř, místopředsedou bohemista Jiří Daňhelka a jednatelem biolog Bohumil Šula z muzea. Vlastivědný ústav delegoval za člena přípravného výboru svého ředitele Jaroslava Nováka. Ustavení Vlastivědné společnosti bylo oznámeno odborům kultury Okresního a také Krajského národního výboru

Druhým předsedou se volbou na členské schůzi v prosinci 1972 stal lékař, expert v oboru úrazové chirurgie, Eduard Wondrák.²⁷ Na konci roku 1976 ho nahradil Bohumil Zaoral²⁸, který ve funkci setrval jen krátce, neboť na podzim 1978 tragicky zahynul. Na jeho místo nastoupil volbou členské schůze v lednu 1980 do-savadní místopředseda, středoškolský profesor Václav Stratil.²⁹ Ze zdravotních důvodů z funkce odstoupil, ovšem byl poctěn funkcí čestného předsedy. Výroční členská schůze v listopadu 1988 zvolila za předsedu Tomáše Homolu.³⁰ Toho vystřídal na konci listopadu 1990 Ladislav Talanda (* 1923), který se ovšem funkce vzdal hned v dubnu 1991.

Výraznou předsedkyní společnosti se v roce 1991 stala Jiřina Holinková (* 1921), historička z Katedry historie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, která pracovala ve výboru společnosti už v předchozí době a vedla historickou sekci. V listopadu 1997 požádala o uvolnění z funkce předsedkyně a členská schůze na její místo zvolila v dubnu 1998 Jiřího V. Musila.³¹ V roce 2004 ho vystřídal biolog Vladimír Zicháček (1943–2018), učitel a také ředitel Slovanského gymnázia v Olomouci. V letech 2006–2010

vedl Vlastivědnou společnost legendární olomoucký historik Milan Tichák.

Nejdéle sloužícím předsedou Vlastivědné společnosti byl ten historicky poslední. Ján Kadlec stál v jejím čele téměř dvanáct let, do své předčasné smrti (2010–2021).³³ Vedení společnosti převzala na konci roku 2021 Pavlína Kalábková (* 1973).

Pro ilustraci uvedme (jen výběrově) některá další jména z početných funkcionářů a aktivních členů Vlastivědné společnosti. Například ve druhé polovině osmdesátých let 20. století tvořili její výbor tito specialisté v různých oborech: Jaromír Dvořák, Jiřina Holinková, Jiří Emler, Oldřich Juryšek, Tomáš Homola, Miroslav Labounek, Václav Kupka, František Kraváček, Bohumír Kolář, Zdeněk Šprinc, Miloslav Pojzl, Ludvík Václavěk, Václav Stratil či Ladislav Talanda. Ve vedení jednotlivých sekcí pracovali tehdy třeba Bronislav Hlůza (sekce biologická), Jiří Doležel (sekce kaktusářská), Zdeněk Ondráček (sekce fotografická), Berthold Zankel (sekce numismatická), Eduard Wondrák (sekce dějin lékařství), Rostislav Morávek (sekce geologická), Ludvík Václavěk (sekce archeologická), František Kraváček (sekce dějin dělnického

MILAN TICHÁK

(* 20. srpna 1933, Paskov – † 23. září 2020, Olomouc)

Kromě mnohaletých vedoucích funkcí ve Vlastivědné společnosti (naposledy jako její čestný předseda) byl především vynikajícím a výrazným (současně nesmírně skromným) publicistou a přednášejícím o olomouckých dějinách, zejména 19. a 20. století. Jeho početné knihy o řadě témat z olomouckých dějin byly mezi širokou veřejností velmi žádané, a proto téměř vždy brzy vyprodané.³² Publikoval rovněž desítky článků o olomoucké historii v *Hanáckých novinách* a v *Olomouckém deníku*. Velkou popularitu měly Tichákovy vycházky za olomouckými historickými zajímavostmi, zejména ty tradiční novoroční.

Milan Tichák (archiv VSMO).

Antonín Roubic (vlevo) při jedné ze slavnostních akcí (archiv VSMO).

hnutí),³⁴ Jiřina Holinková (sekce historická), Miloslav Pojzl (sekce Historická Olomouc), Václav Kupka (sekce dějin umění), Jiří Emler (sekce Přátel starých hodin), Ladislav Talanda (sekce genealogicko-heraldická), Oldřich Juryšek (sekce Přátel Slovanského gymnázia), Helena Lisická (sekce národopisná) nebo Bohumír Kolář (sekce literární).³⁵

Uvedme pro ilustraci personální obsazení výboru společnosti z počátku 3. tisíciletí (kdy se připomínalo

120. výročí vzniku Vlasteneckého spolku muzejního v Olomouci): v dubnu 2002 zvolila členská schůze předsedou Jiřího V. Musila. Místopředsedy se stali Milan Tichák a Boris Mrňa, tajemnicí Astrida Kupková, pokladníkem František Liber, ekonomkou Bohumila Kühnová. Výbor dotvářeli Bohumír Kolář, Oldřich Juryšek, Jiří Lazebníček a Ludvík Václavěk. V průběhu roku 2002 k nim přibyli ještě Ján Kadlec a Drahomíra Holoušová. Předsedou revizní komise zůstal Vítězslav Růžička.³⁶

Novoroční vycházka členů Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci v roce 2009 (archiv VSMO).

Novoroční vycházka členů Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci v roce 2013 (archiv VSMO).

2. Struktura vlastivědné práce

Podstata vlastní konkrétní práce Vlastivědné společnosti spočívala v existenci a aktivitách různě zaměřených sekcí. V čele každé sekce stál výbor s předsedou, zpravidla významnou osobností oboru (i když to neplatilo vždy, například úspěšným předsedou archeologické sekce byl literární vědec, germanista Ludvík Václavěk). Počet sekcí se v průběhu času proměňoval. Vždy pracovalo okolo deseti sekcí, ale častěji jich bývalo kolem patnácti, což svědčí o skutečně pestrém oborovém zájmu členů Vlastivědné společnosti. Také náplň činnosti se měnila, rovněž intenzita práce. Brzy po založení Vlastivědné společnosti působilo deset sekcí. V roce 1972, s blížícím se kulatým výročí založení olomouckého Vlasteneckého spolku muzejního, byly v detailní zprávě publikovány výsledky a podoba práce jednotlivých sekcí.³⁷

Zejména po změně společensko-politického systému v bývalém Československu s počátkem roku 1990 se do jisté míry zastavily některé dosavadní způsoby a podoby práce i ve Vlastivědné společnosti. Byly ovšem sekce, které pokračovaly vcelku v kontinuální práci. Některé sekce představíme v následující kapitole podrobněji v souvislosti s dochovanými písemnými záznamy o jejich aktivitách.

Ve zcela nových společensko-politických – pluralitních a demokratických – poměrech, po období hektických, nadšených a někdy i dramatických devadesátých let 20. století, se na počátku 21. století veškerá situace

ve společnosti transformovala a do jisté míry usadila (nyní už státně v České republice – po rozdělení Československa na samostatnou Českou republiku a Slovenskou republiku s počátkem roku 1993). I v této nejnovější době byla existence a činnost Vlastivědné společnosti, například také ze strany vedení města, oceňována a podporována. Svědčí o tom konkrétní kroky, nejen slova primátora Olomouce z počátku 21. století Martina Tesaříka,³⁸ který projevil uznání činnosti a bohatosti různých subjektů v Olomouci, institucím, organizacím a firmám. Při tom zdůraznil, že k záslužným aktivitám ve městě patří rovněž mravenčí, někdy nenápadná činnost mnoha spolků, v nichž se uplatňuje řada Olomoučanů. Z jejich zájmů a nadšení pak vznikla řada projektů, které byly pro život města, jeho kulturní obraz a vzdělanost přínosné. K velkým organizacím s mnohačetnými zájmy přiřadil mimo jiné Vlastivědnou společnost. V roce 120. výročí založení původního Vlasteneckého spolku muzejního (2003) měla Vlastivědná společnost 16 sekcí, což je nejvyšší počet v celé její historii.

Vlastivědná společnost byla několikrát spoluorganizátorkou odborných konferencí, nejčastěji ve spolupráci s olomouckým muzeem. Z devadesátých let 20. století uveďme jako výrazný příklad (přesahující až do 21. století) několikaletou sérii konferencí pod názvem *Lidová kultura na Hané*. Tyto konference

Ján Kadlec
(soukromý archiv
rodiny Jána Kadlece).

funkci místopředsdkyně společnosti. Kromě toho vedla a dále obětavě a s velkým nasazením vede archeologickou sekci. Dalšími členy výboru byli zvoleni Dimitrolos Krajčí (1. místopředseda), Alena Burešová (2. místopředsdkyně), Amos Děkaník, Leoš Jurásek, Jana Loskotová, Jiří Suchomel, Marta Žemličková, Anna Petrželová (tajemnice), Milena Benešová (pokladní a hospodářka, po Nataše Lužné od listopadu 2022) a Jakub Ráliš (ředitel Vlastivědného muzea v Olomouci). Kontrolní a revizní komisi tvoří Ivana Koucká, Bohumila Kühnová a Ivana Peluhová.

Dnes vyvíjejí aktivní činnost zejména sekce archeologická, historická a literárně historická, které pořádají veřejné přednášky, vycházky do terénu a exkurze. Několik veřejných akcí formou přednášek a poznávacích vycházek pořádají také sekce přírodovědná, národopisná a hudební (zejména pak tradiční předvánoční koncert v kostele Panny Marie Sněžné), ve svých hojných výstavnických aktivitách pokračují fotografové. Své zájmové aktivity mezi členy uvnitř sekcí provozují astrologové, esperantisté, kaktusáři, numismatikové

a členové sekcí dějin lékařství a genealogie. Po odchodu Milana Ticháka zůstala utlumena činnost sekce Historická Olomouc a ještě dříve sekce Přátel Slovanského gymnázia. V kapitole o sekcích ale uvádíme doklady nadějněho zaktivizování i těchto, svého času výrazných, zájmových směrů v rámci Vlastivědné společnosti.

Vlastivědná společnost v roce 2023 zvýraznila svou pozici ve spolupráci s dalšími kulturními subjekty ve městě a v kraji. Stala se například hlavním organizátorem *Festivalu Baroko*,¹²⁰ začala spolupracovat s Regionálním pracovištěm pro tradiční lidovou kulturu Olomouckého kraje a spoluorganizuje jeho workshopy či pořádá společné akce s olomouckým Vlastivědným muzeem, Státním okresním archivem Olomouc nebo s Muzejní společností Litovelska.¹²¹

Současná Vlastivědná společnost má pečlivě a prakticky vedený, průběžně aktualizovaný web, kde se nacházejí jednak všechny podstatné trvalé, ale také aktuální informace o společnosti, jejích nových stanech, činnosti a programu včetně bohaté fotografické dokumentace.¹²²

- 118 Podle nařízení paragrafu 3081 zákona č. 89/2021 Sb.
119 Úplný výpis ze spolkového rejstříku vedeného Krajským soudem v Ostravě, oddíl I, vložka 550, ze dne 23. listopadu 2017.
120 Barokní hudební koncerty a divadelní představení v Olomouci zahájil v roce 1998 olomoucký hudebník a skladatel Tomáš Hanzlík, pedagog Univerzity Palackého. Festival *Olomouckých barokních slavností* má počátek v roce 2013 a v nové podobě, jako *Festival Baroko*, funguje od roku 2021. Koná se vždy několik týdnů v letních měsících v mnoha kulturně významných prostorách v Olomouci, ale i okolí, například v Uměleckém centru Univerzity Palackého, Arcibiskupském paláci, Klášterním Hradisku, od roku 2022 pak především v prostorách olomouckého Vlastivědného muzea.
121 Viz program Vlastivědné společnosti v tištěných Informátorech pro první a druhou polovinu roku 2023 nebo <http://vsmo.cz/plan.php>.
122 Viz www.vsmo.cz.

Zasedání výboru Vlastivědné společnosti ve Slatinicích v roce 2019. Zleva: Dimitrolos Krajčí, Ján Kadlec, Pavlína Kalábková, Milan Tichák, Anna Petrželová, Bohumila Kühnová, Jiří Suchomel, Alena Burešová, Jana Loskotová, Josef Moša (archiv VSMO).